

Het is heilzaam voor een slachtoffer om te zien dat een kerkenraad zich niet laat aansturen door de dader.

Serie: Grenzen en vertrouwen in de kerkelijke gemeente – 4

Helende houding

Het is alleen veilig in de kerk als er grenzen zijn die ook gerespecteerd worden. Dat weten slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag als geen ander.

Als grensoverschrijdend gedrag openbaar komt, is er vaak veel beroering in de gemeente. Je bent voor of tegen de dader. Hoe gaat het intussen met het slachtoffer? Wat kan de gemeente betekenen?

In het vorige artikel zagen we dat verstoppertje, vergoelijken en splitsen optreden bij grensoverschrijdend gedrag en veel tegenstellingen in de gemeente en de kerkenraad oproepen. Het is heilzaam om daartegenover een opstelling te kiezen die tegenwicht biedt tegen manipulatie, die de verantwoordelijkheid voor het onheil en de schade duidelijk laat liggen waar die hoort, en die ook orde schept.

Transparant en betrouwbaar zijn

Ambtsdragers die geconfronteerd worden met seksueel grensoverschrijdend gedrag moeten beseffen dat er niet zomaar weer vertrouwen is. Als een ambtsdrager seksueel grensoverschrijdend is geweest, hoe zou je dan als slachtoffer een andere ambtsdrager nog vertrouwen? Dat vertrouwen kan er wel (weer) komen, als er in het proces dat een slachtoffer doormaakt over langere tijd open en transparant met hem/haar wordt meegelopen. Er kan weer vertrouwen ontstaan en steun ervaren worden als je zegt wat je doet en doet wat je zegt. Dat zit niet per se in het vaak op bezoek komen, maar wel in het daarin trouw zijn, met waar mogelijk beschikbaarheid om even met elkaar te bellen, mailen, appen.

Ook als een slachtoffer gesprekken via het Meldpunt heeft, doet het goed als daar af en toe naar gevraagd wordt. Ook is het goed om globaal mee te delen hoe de kerkenraad omgaat met de dader. Daar is niets geheimzinnigs aan, want er is voldoende over geschreven. Daarbij is het belangrijk dat een slachtoffer weet én ook ervaart dat de vraag om de ander te vergeven niet zomaar opeens naar haar/hem toekomt. De regie daarover ligt niet bij de dader, ook niet bij de kerkenraad, maar bij het slachtoffer!

Rechtvaardig en evenwichtig

Het is begrijpelijk en logisch dat een slachtoffer emotioneel labiel en kwetsbaar is en zowel naar de dader en naar zichzelf kan uitvallen. Dan komt het aan op rustig, objectief en rechtvaardig te blijven. Zinnen als de volgende geven rust en duidelijkheid: 'Ik begrijp dat je er veel bij voelt en denkt, maar gelukkig kun je het oordeel over de dader overlaten aan de rechter (of aan de kerkenraad of aan de

klachtencommissie)'. En: 'Je neemt jezelf best veel kwalijk, maar is dat wel helemaal eerlijk? Zijn er niet meer kanten aan de zaak?'

Evenwichtige, betrouwbare ambtsdragers betekenen veel in pastorale zorg voor slachtoffers.

Het is heilzaam voor een slachtoffer om te zien dat de kerkenraad één blijft, een eigen beleid heeft en zich niet laat aansturen door de dader. Dat geeft enig vertrouwen en enig gevoel van controle en zekerheid. Deze eenheid, in woorden en in daden, is hard nodig omdat er tegengestelde opvattingen in de gemeente zullen ontstaan. Partijenschappen, met soms scherpe tegenstellingen voor en tegen een dader. Dan is het belangrijk dat de kerkenraad de koers bepaalt en vasthoudt. Dat zal op termijn ook goed blijken te zijn voor de gemeente.

Heling

Voor de dader is een transparante, betrouwbare, rechtvaardige, evenwichtige, eenduidige en eensgezinde opstelling van de kerkenraad evengoed belangrijk. Iemand kan veel rumoer veroorzaken, maar als een kerkenraad duidelijk via twee aan hem toegewezen ambtsdragers blijft communiceren, recht door zee en evenwichtig, en bovendien één blijft, wordt het weer rustiger. De dader zit in moeilijke omstandigheden en heeft het nodig om daarin gestructureerd begeleid te worden. Daarbij wordt niets vergoelikt en worden de consequenties voor iemand niet verzacht, maar de mens wordt wel als mens bejegend. Dit kan alleen goed gaan als de ambtsdragers die de dader begeleiden anderen zijn dan de ambtsdragers die het slachtoffer steunen.

Alleen in een lang en doelgericht proces kan een dader tot zichzelf komen en hopelijk op een goede dag geheel verantwoordelijkheid nemen voor zijn beschadigend, grensoverschrijdend gedrag. Langs die weg is er ook voor de dader heling te vinden en worden schuld en schaamte niet langer vermeden. Het is een belangrijk doel van pastoraal handelen om te komen tot schuld belijden.

Het is een andere vraag of een slachtoffer er al aan toe is om de schuldbelijdenis aan te horen en een plaats te geven. Zelden is dat moment aangebroken op het moment dat een dader er wel aan toe is. De aangerichte schade is zo groot dat een slachtoffer daar veel tijd voor nodig heeft – als het ooit zover komt. Een kerkenraad en andere omstanders moeten daar begrip voor opbrengen. Respecteer de (on)mogelijkheden van iemand die schade heeft opgelopen en gekwetst is. Mogelijk kan iemand zover komen dat het komt tot een gesprek. Misschien breekt het moment aan dat zelfs over vergeving gesproken kan worden. Maar iemand vergeven die de persoonlijke grenzen van veiligheid en intimiteit is overgegaan, is niet alleen een opgave, maar vooral een gave. Van de HEERE.

(slot)

P. Eikelboom, Ede